

SVERIGE. KUNGL. MAJ:T

**Kongl. Maj:ts Nådige Allmänne Stadga Och
Ordning, För Rikets Hafs- Skär- Ström-
och Insjö Fiske. Gifwen Stockholm i Råd-
Cammaren then 14. Novembr. 1766.**

Stockholm : Kungl. tryckeriet
1766

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Kungl. förordn.
1. saml.
1766

Kongl. Maj:ts

Nådige

Allmänne

Stadga

Och

Ordning,

För

Rikets Hafs-, Skär-, Ström- och Insiö Fiske.

Gifwen Stockholm i Råd- och Kamraren then 14 Novembr.

1766.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

Tryckt uti Kongl. Tryckeriet.

SADOLPH FRIEDRICH med GUDS
Nåde, Sweriges, Gøthes och Wendes
Konung, 2c. 2c. 2c. Ursvinge til Norrige
samt Hertig til Schleswig Hollstein 2c. 2c. Sidre wit-
terligt, at som Wi af inkomne berättelser med misnöje för-
nummit, thet en så nyttig och betydlig Handels och Nærings
Gren, som Rikets Fiskerier wärkeligen äro, skola miswärdas
på flere ställen och emot förra tider märkeligen astaga: Si
hafwe Wi, uppå Rikens Ständers underdånige tilstyrkan,
til Fiskeriernes förbättring och förkofran, i Näder funnit godt,
at therom utfärda följande Stadga och förordnande, som öf-
wer hela Wårt Rike til allmän efterlesnad lända skal.

I. CAP.

Om thet, som i gemen wid Fiskerierne i akt tagas skal.

§. 1.

Alla Rikes Inwånare, af hwad Stånd och willkor the
wara måge, som Fiskerier idka, skola njuta Kongl. Maj:ts Nåd-
dige hägn och förswar, och alla i gemen, samt hwar och en i
synnerhet, wid theras Lagligen undfångne så enskilt som skatt-
lagde Fiske-wattn bibehållne warda, med rättighet, at them
obehindrade nyttja, på thet sätt, som bäst til Rikets och theras
fördel, nu och i framtiden lända kan.

§. 2.

Inwånare i Städer och på Landet, utan åtskillnad i hwad
ort thet wara må, äga then rättighet, at antingen inuti Sid-
Städerna eller wid Stränderne och Fiske-lågen på Landet, alt
som thet en hwar beqwämligast falla kan, til husbehof, enskilt
eller och i Interessentskap, uphandla eller sig tilbotta och hemfö-
ra färska, blodsaltade eller helt och hållit färdige beredde Fi-
ske-waror, af alla slag, utan någons hinder och intrång. Wa-
randes them äfwen tillåtit, at til eget behof Fiske-waror sielf-
we handtera, salta och inpacka, på hwad sätt och i hwad täril
thet lägligast för them se kan.

Them

Then åter, som sielf fiskar eller fårst Fisk af andra till insaltning upkiöper, och till god Kiöpmanna wara bereder, äge så länge Fiske waran är i thes hand, at then fritt förnytra, i Städerne upläggga, eller inåt Landet försända; Dock med thet förbehåld, at som säkerheten om goda warors bekommande fördrar, at noga och ordentelig tillsyn wid Salterierne hålles; Alltså åligger alla them, som thenne Naring idka, at å sielfwa stället besörja, thet Fiske-warorne till fullkomlig godhet saltas och inpackas, så at the med trygghet och såsom en god Kiöpmanna wara å andra orter kunna förnytras.

§. 3.

Uti Handel med färsta Fiske-waror, bör efter Kongl. Förordningen om Mått, Mål och Wigt, af then 29 Maji 1739, samt Förklaringen therepå af then 30 November 1756, brukas Krönt och Justerad Mätare-tunna af 18 Kannors rum. Then med annat Mått säljer the Fiske-waror, som måtte blifwa, pligte Tio Daler Silfvermynt.

§. 4.

Till Fiske-warors insaltning, som till Salu årnas, böra endast brukas hel, half, fierndels, åttandedels och sextonedels Tunnor, med stadiga Kryss och Stafrar, samt tillräckelige och goda band försedde, som alla af Tunnmätare eller Hamnefogdar i orten, skola Krönas och mätas, innan Fiske-waror till salu theruti insaltas, och thet wid warans förlust.

En hel Tunna för salta Fiske-waror bör innehålla emellan thes bottnar 48 Swenska Kannor, och the mindre therefter noga lämpas, som böra göras af Ek, Bok eller Gran, men ej af Furu eller Tall, såsom till Fiske-warors insaltning mindre tjenlige, och thesöre wid Twa Dal. Silfvermynts wite för hwarje sådan Tunna förbudas; Dock the orter undantagne, hwarest icke tillräckelig tilgång å Gran-käril gifwes.

Ett Dransfat skal hålla 60 kannor; ett Ostron tråd 16 kannor, och ett Hummer-tråd 24 kannor.

Then Tunnemätare eller Hamnefogde, som med thes af wederbörande gillade Märke, kröner undermålige Fiske-käril,

pligte för wårdslöshet Tjugu Dal. Silf:mynt och syffe skadan;
Sker thet af upsåt, straffes efter 8. Cap. 3. §. Dand. Balk.

Fårska, salta, röfka och torra Fiske-waror få och efter
twigt försäljas, allenast thet sker med fullgoda frösta Wigter
eller Betsmare, i annat fall wære wårhan til angifwaren för-
wårfad.

Torr Fisk kan, jemwål styckets försäljas, eller uti wåla,
bestående af Tio Fiskar, eller wahl af åttatis stycken, sons
för wanligt warit.

§. 5.

Alla Fiske-waror skola läggas i goda och tätta Kåril, wål
saltas och skjötas samt med laka förses och wål fullpackas.
Dock undantages Cabeljau, Torst, Långor och Gråsidor, som
utan laka uti tätta Tunnor insaltas.

Säljer någon en skåmd Fiske-wara för god, eller swife-
ligen themed handlar, hafwe förwårkat waran, och pligte
20 Dal. Silf:mynt, samt ersätte Kjöparens skada och kostnad.
Tager Kjöpare wara emot, utan at låta henne besigtiga och
packa, wære Säljaren så utan ansvar.

§. 6.

Wid 10. Dal. Silf:mynts wite, skal så Fisk antingen
uti gamla brukbara eller nya Kåril af Bok, Ek eller Gran
inläggas, ompackas eller försäljes, noga i akt tagas, at å bå-
da ändar af Tunnan, bottnarne lodrätt emot hwarandra, i
afseende på sätten eller wårterne af trådet, blifwa insatte, och
sprundet hwarigenom Lakan inlåtes, så båradt, at när then
sidan af Kårillet ligger öfwerst, sätten af bottnarne stå rätt upp
och ned, på thet sådane Tunnor med trygghet kanna i Fars-
tug inlastas, utan at någonthera bottn af swår tryckning gif-
wer sig ut eller blifwer otät.

§. 7.

På all torr Fisk, innan then försäljes, böra hufvuden af-
tagas och likaledes ryggenen af Fisker om en alns längd och
therutöfwer; Men på Långor och Torst, ifrån hufvudet til
Fiske-bårren. Then håremot bryter hafwe förwårkat waran.

Lag samma ware om rygghenen qwarlemnas på rödt Fisk;
Böckling och thyllike smärre Fiske sorter dock undantagne,

§. 8.

Stäljar, Uttrar och andre skade-diur i Siön, såsom fiska-
öddande, få å andras grund och wattu, när the anträffas, fångas
och skjutas, undantagandes, å theas lägenheter, som för rät-
tigheten til thyllike fångden särskilt skattlagde äro.

§. 9.

Til the Fiske-lesars fredande, som intet buller tola, war-
der under then tid the påstå, i synnerhet på Sillen wid Stran-
derne begynner wisa sig, och in til thes fångsten uphörer, samt
å then ort, hwarest Fiskare på wärkeligen syflosatte äro, all-
skjutande förbudit wid Tio Dal. Silf:mynts wite utur Hand-
Gewär, och Tuhundrade Dal. dito mynt, af Canon, för hwar-
je skott, jemte Bergsprängning, wid lika wite; Nöds-kott el-
ler skott efter Lofs, härunder ej begrepne.

§. 10.

At skjuta eller fånga Siö- eller Flytt-fogel, som til mat
eller fjäder-tägt tjena, blifwer icke til någon wis tid inskränkt.
Dock ware äggs borttagande ifrån all slags Siö-fogel, the-
ras små Ungars utöddande och Honornes ofredande under lig-
ge-tiden, ån widare förbudit, likmätigt Kongl. Maj:ts Nåd-
ige Kundgörelse af then 28 September 1762. Likaledes ware
Swanor alla årstider fridlyste på the Kronans enskildte Par-
ter, the the för Kongl. Maj:ts och Hofrets jagt tjena, samt
ther särskilte Privilegier eller rättigheter sådant stadga, och straff
för theas föllande efter ortens bestaffenhet utstakat är; Men
på alle the öfrige och längre aflägsne orter måge the, lika som
all annan Strand- och flytt-fogel, saklöst fångas eller skjutas.

§. 11.

Wid Femtio Dal. Silf:mynts wite förbiudes alla Fartng
at segla öfwer Rot, och wid Tio Dal. samma mynt, öfwer ut-
lagt Nät, jemte skadans ersättande, för hwilket Lofsar om
the tillådes äro, böra stå i ansvar; Händer sådant utom egit
förwallande, i nödfall, eller af ofunnighet, ware ifrån thet wite
thenne §. innehåller fri. I öfrigit skal thet åligga Fiskare at
haf

Hafwa wanlige Wettar och fytspån på theas Fiske-redskap, samt ej långt utkasta Not eller Nät i trängt Farwattn: Segelleder och the wanlige Ankarställen härifrån dock undantagne.

§. 12.

Godar och beredningshus för then Fisk, som innom eller utom Skärgården fångas, Byggnings platser för Fiske Fartyg, Kiäril och redskap, samt Wäningshus för folk och arbetare, som til Hafs Fiske brukas, med hwad thertil hörer, äga alle Swenske undersåtare rättighet å allmänna Platser, och sådane Krono lägenheter, som uti 2. Capit. 1. §. förmålt står, at fritt anlägga, så thet utan andras hinder och wärkeliga intrång ske kan.

Stulle twist om nyttio-rätt til slike Krono lägenheter nyppas, alligger thet Konungens Befallningshafswande, at efter förordnad besigtning, thes Utslag thedsfwer, utan minsta uppehåll meddela.

Wil någon Torp med upodling til Jordbruk å dylika Lägenheter upstättja, eller andra förmoner af Skog och Mark jemte Fisket nyttja, och så för Fisket några besynnerliga fördelar Kronan tillfänta kunde, äge Konungens Befallningshafswande at sådant pröfwa, och therwid Kronans rätt til thes Inkomster lagligen bewaka.

§. 13.

På allmänne Platser, eller igenom öfwerenskommelse med Jordägare, tillåtes ingen inkräkta större Tomter och Lägenheter, än för thes Fiske eller Salteri-inrättning tarfwas, ej eller at förswara mera af the redan förwärswade, än til thes handtering wärkeligen kan pröfwas nödigt, på thet flere af tilfället sig kunna gagna.

§. 14.

Wil man Fiskerie i Bolag lägga, så skal enligt HandelsBalk. XV. Cap. afhandling therom skrifteliga ske, och alle the wilkor tydeliga nämnas, som betingade warda: Sådane Bolag böra gemensamt och för alla delägares räkning drifwas, så länge och med the wilkor, som wid inrättningen Bolagsmännen emellan öfwerenskommit är; Dock blifwer ingen förment,

ment, at sälja sin andel i Bolaget, til then sådant åstundar, och med ågaren therom åsamias kan, sedan sådane Lotter först blifwit Bolaget hembudne, och the therföre wågra betala hwad en annan redeligen biuder.

The medel och waror, som uti Fiskerie och Salterier Bolag, såsom wid alla tillfällen lika ansedde, insluckne blifwa, warda och härigenom fritallade för beslag och qwarstad; dock i så måtto, at då Borgenår söker then Gåldenår, som uti Fiskerie Bolag är delägare, böra the öfrige af Bolaget icke wågra Konungens Befallningshafwande och wederbörande Domare, nödig uplysning om Gåldenårens andel i Bolaget, hwilken och Borgenåren ej med annan rätt och wilkor får tilltråda, än Gåldenåren then innehaft, och således ingen utbrytning therföre söka, eller Bolaget rubba, utan the öfrige Bolagsmännens gemensamma samtycke.

§. 15.

På thet Sill, som nu mera i Riket en öm nog wara, må hållas arbetare och then fattige tilhanda för thet billigaste pris sig gjöra låter, då the ej förmå hela Kåril sig theraf förskaffa; så skal thet åligga Magistraterna i Ståderne, at hwarje sjerndels år uprätta Taxa, hwarefter Höfware stycketalis Sil-len utsälja böra, lämpad efter inköps priset och en skälig för-tienst för minuterungen. Then emot sådan Taxa handlar, böte hwarje gång Tiugu Dal. Silf:mt, angiswarens ensak.

§. 16.

Emedan thet nästan alla år befinnes stor brist på nödig Salt uti the ifrån Ståderne wida aflågsne Landes orter i Fin-land, Savolax, Öster- och Wåsterbottn samt Wåster-Norr-land, hwarigenom then Insiö Fisk, som fångas, hwarfen rätt saltad eller wårdad blifwer; så warder thet hädanefter tillåtit för the Landets Inwånare, som råd och tillfälle thertil hafwa, at aflåta Salt åt andra, då aflågheten ifrån närma- ste Stad går öfwer Tio mil.

Om Salt- och Fiske.

§. 1.

Allt Fiske i öfna hafvet, wid Krono- Skär, Stränder och Holmar, som egentligen til något Hemman icke höra, eller under särskildte villkor innehafwas, äge hwarje Rikets undersåte frihet at idka, och sig til fördel använda.

§. 2.

Wi wile härigenom jemwäl i Räder hafwa försäkrat, at Utstö- Fiskerie idkarnes folk och arbetare blifwa frikallade ifrån Wärfning och präfnig, så i Freds- som i Krigstider; Likaledes befrias thesas Fartng ifrån Kröning eller beslag för Kronans behof och räkning, under the tider, samma wid Fiskerierne eller til Fiskewarors affättning behöfwas och nyttjas, utan i högsta nödfall; blifwandes ock, alla Fiskerie- idkare i gemen, för Utskrifningar, Inquarteringar, Gårder, Skjutning, och flere dylike besvär frikallade, så wida the icke bebo Skattlagde Hemman eller Borgerliga Råringar idka, tå the, som andre Hemmansbrukare eller Borgare anses böra.

För Mantals penningar, Personelle Utskylder och Allmänna Bewillningar, kunna the dock til förekommande af underslef, hädanefter icke frikännas; Afwen som Fiskerie idkare ej måge skydda Begofolk, som ej med Råringen hafwa at syfla.

§. 3.

The Swenske undersåtare, som utur Riket redan afwikit, på Främmande orter sig nedsatt och icke begått så groft brott, som med lif och åra bordt umgälla, straffet för rymmandet theunder icke begripit, såsom ifrån hwilket the härmedelst warda befriade, blifwa ifrån thenna dag i Räder tillätne, at uti Riket ostraffade och frie få inkomma, så wida the uti Rikets yttre Skärgårdar sig nedsättja wilja, och wärkeligit Hafs- Fiske idka, eller sig thertil bruka låta, och sedan the wist säkra prof af thesas förra lefwernes förbättring, komma alla öfrige Medborgelige rättigheter at åtnjuta.

Then

Then sökande till sidstnämde Kongl. Råd, bör af Fiske-lä-
get, eller Församlingen, thet han til Fiskes idtande sig ned-
satt, förskaffa påliteligt vittnesbörd om thes förbättrade och
ostraffbara upförande, samt sitt och idoghet wid Fisket; Swil-
ket Kongl. Maj:ts Befallningshafwande pröfwar och honom
sedan allmän säkerhet uppå Kongl. Maj:ts wägnar meddelar,
om han sig thertil gjordt förtjent.

Thet skal therföre äligga Kongl. Maj:ts och Rikens Com-
merce Collegium, at foga anstalt, thet thenne nödige försä-
kran uppå Utrikes orter kan blifwa kunnig, samt Befallnings-
hafwande i orten, at wid Riksdags Relationerne införa anta-
let på the Personer, som i anledning häraf uti Riket åter-
komma.

§. 4.

Then Salt- och Fiskes idtare, som self icke Et eller an-
nan tjenlig Skog äger, får emot skildt betalning, til Fiske-
Båtar och Kåril, å Krono-skogar och Allmanningar, när the
sådant utan kånbar skada tåla kunna, af Kongl. Maj:ts Be-
fallningshafwande, så långt thet utan saknad för nödigare
behof sig gjöra låter, med utsyningar understödjas.

Skulle någon fördrifta sig, at utskippa eller til annat be-
hof använda thet wirke, som til Fiskeriernes tarfwor erhålles,
böte dubbelt, emot hwad Lag om olofligt Skogsbygge stadgar,
jemte warans förlust, och ware widare betagen all rättighet,
at på thetta sätt af Krono-skogar underhjelpas.

Then Ambetsman, som sådant misbruk befrämjar eller
nedtyftar, tå han å Ambetes wägnar therå äger låra, miste
Ambete sitt.

§. 5.

Fiske Fartyg njute rätt, at til alla Hamnar, Salterier,
Fiske-lågen, Skår- och Krono-lågenheter fritt in- och utlöpa.

Opna Båtar, tå the inlöpa til Städer eller sådane Ham-
nar, thet Tull-kamrar finnas, med Fiskewaror eller redskap
och tillbehör til Fiskerierne, skola i stöd af 44. §. uti Kongl.
Maj:ts Nådige Resolution öfwer Städernes allmänna Besvär
wid

wid 1748 års Riksdag, och 8. Cap. 6. §. uti 1756 års Re-
glemente för Tull-Kamrarne i Riket, utan minsta uppehåll,
och åfwen utan penningar eller annan wedergällning, behörige
förpackningar meddelas, wid Tio Dal. Silf:mynts wite, för
then Tull-Betjent, som sådant wågrar eller håremot sig förser.

§. 6.

Som til twisters undwikande och wederbörandes efter-
rättelse nödigt pröfwas, at något wist stadgas om rätta för-
ståndet af jordägande rätten wid Hafs-fisket; Så warder
härigenom i Råder förordnad, at Salt-sjö-fisket innom Skårs,
bör, för theas enskylte Ägdom anses, som Strand och
Holmar therom kring åga; Men wid öppna Hafs-Stranden,
eller ther ingen Skårgård är, såsom ock utom Skåren, får
Jord- och Strand-ägaren ej sträcka sin enskildta rättighet til
Fiske och watten widare, än thes Landgrund råcker, som wid
Stranden ligger och therifrån utlöper; Dock ther Konungs
eller Allmännings Fiskerie af ålder, innom Skårs marit eller
någor med urminnes häfd, Skattläggning, Dombref eller an-
dra ofridige skäl kan wisa enskilt rätt til Fiske omkring Klip-
por, Blindskår eller å Grund utomskårs och i Hafwet, bör
thet ock hädanefter therwid förblifwa, såsom ock med the Fi-
sken, hwilka lyda under Stådernes donerade Jord.

§. 7.

Uti the Skårgårdar, som Fiskare oflandrat och efter gam-
mal wana ömsom fiskat, wid hwar andras land, och följdt
Salt-sjö-fisken efter thes dref, förblifwer thet ock efter förra
wanligheten; Börandes i synnerhet inga Swenska undersåtare
stångas ifrån nyttjandet af thet yppade ymnoga Sill-fisket i
Nordsjön, wid hwars Strander thet wara må.

Samma lag ware ock för Sill-fiske i Östersjön, hwarest
någon ömnoghet theraf sig wisa kan.

§. 8.

Enligt Kongl. Maj:ts Nådige Bref af then 17 Augusti
1688. och Resolution på Allmogens allmänna Besvär wid
1731 års Riksdag §. 57, som grundar sig på Riks Förestån-
daren

Daren Sten Sture Then äldres försättning, warder än vidare tillåtit för the uti Finland boende Inwånare, såsom en ifrån äldre tider af them nyttjad rättighet, at, ther sådant wanligt varit, få oqwalde wid öppna Hafs- Skogs- Berge- och Sten- strander, utan Lands- Lotts betalande idka med Jordägare gemensamt Strömmings Fiske, sedan Jord- och Strand-ägare under Fiske-tiden njutit sine twenne fridagar, nemligen Måndagen och Onsdagen, at draga thet första Notwarpet; Hwar ifrån undantagas dock sådane Strander, hwarest Odal Åker och Äng möta, eller ther sådane Lågenheter upodlade blifwa. Sika rättighet, som Finland i thenne §. är förund, äga ock the som fiska efter Strömming i Öster- och Västerbottn, Väster- Norrland och Gefleborgs- Län.

§. 9.

Skulle någon wilja uprensa nya Notwarp til dref- fiffens fångande å annars Grund, bör thet icke hindras, eller then sådan kostnad gör, ifrå deltagande i fiffet therstädes utestängas; Strand-ägaren, eller therester, then sitt Fiske til samma nya Notwarp närmast äger, förmons- rätten til uprensningen likwål förbehållen, när han thet wärkeligen förrättar, dock så at Jordägaren dymedelt ingen synnerlig skada i thet wanlige Fiske eller å thet Land tilfogas må.

§. 10.

Fiske med all slags frok och ref å djup innom yttra Skär- gården och uti Hafs-bandet, warder ingen betagit, at opå- talt nyttja; Dock så, at Notdrägt ej theraf hindrad blifwer, medelt Pålars eller Stakars qwarlemnande; I annat fall pligte then brottflege En Dal. Silf- mynt för hwarje sådan o- uptagen Påla eller staka.

§. 11.

Utom the omständigheter ofwanstående 7, 8, 9. och 10. §. §. innefatta, fördrifte sig ingen, emot Jordägarens wilja, wid thet straff allmänna Lagen utstakar, at å annars Grund inrätta Byggnader, med flere anstalter för Fiske, ej eller at nyttja enstiltas Fiske- watten; Then sådan rättighet sig för-

wärfwa wil, äligger, at therom med rätter Jordägare eller
Boställsinnehafware sig förena, och gälle hwad på sådant sätt
frivilligt afhandlat blifwer, så länge Fiske eller Saltning å
the uplatne Lågenheter emot betingad afgift underhållas.

§. 12.

En eller annan delägare af samfalte Fiske Lågenheter uti
Ståren eller Hafskanten må icke tillåta andra at therstädes
Fiska, eller Fiskerie = inrättningar göra, utan the fläste Jord-
eller Strandägares samtycke.

§. 13.

Som medelst fina Notar och Skjötur små Fisk uti Hafs-
Wikar och Inskär oförsigtigt medtages, så äligga Fiske-lag eller
Strandägare, at sig in för Domstolen förena, på hwad sätt
then tilwäxande små Fisken såkrast sparas och tilwäxa kan,
samt huru Fiskelekarne måtteligen måge brukas; Och gälle
hwad the fläste i thy fall pröfwa, hwilket af Domaren til ef-
terlefnad fastställas bör, samt dermed så förfaras, som uti
15. §. 3. Capit. om Insiö = Fisket finnes förordnat, af hwad
til Salt-sjön lämpeligt wara kan.

§. 14.

Ether Strömmar och År uti Hafwet utfalla, får Kungs-
Ådran icke stängas utan för Åmunnets; eller i Sund, til hinder
för Hafs-fiskens fria uppgång i friska watten, ej eller Brag-
der ther utan före så sättas, at djupste Ådran tilluten blif-
wer, wid dubbel bot emot hwad i 17. Capit. 4. §. Byggn.
Balk. stadgas; Then sådan åwårkan gjordt, tage then ge-
nast up, eller gjöre thet Årono-Bettent på then brottsliges
bekostnad. Eter thet annan gång böte dubbelt, och lägge
Domaren större wite före. Åfwen böra Wettar, Pålar och
Stochar, efter fulländat samfält fiske, genast borttagas, wid
Tio Dal. Silf:mynts bot, enär the ej för ständige wårk äro
at anse.

§. 15.

All samling af okofad Sill, Råt och Siäl, skal så wäl
Salterie innehafware, som the hwilka Sill uti Hamnar på
Fär.

Fartygen insalta, wid Etthundra Dal. Silf:mynts wite, til
Transjuderierne aflåta eller på Åker afföra eller ock på Landet
nedgråfwa, emedan årfarenheten bestyrkt, at Sillen skyr the
ställen, ther slitt affkråde i sjön nedstörtas.

Wid andre mindre Fiske-ställen förfares likaledes, wid
Tio Dal. Silf:mynts wite, så Transjuderie icke för hand är.

Hwad wid Fiske-lågen kommer at i ackt tagas, wil Kongl.
Maj:t i Theß ytterligare Nådige Förnyade Hamn-Ordning
införa låta.

Och oaktadt särskilt författning til Nordsjö Fiskeriernes
handhafwande kan utfärdas, bör dock thesse Stadga, i hwad
hänseleligt är, therstädes åfwen til rättelse lånda.

3. CAPIT.

Om Ström- och Insiö-Fisken.

§. 1.

Kongl: Maj:ts och Kronans enskildte Fischen äro och fram-
gent förblifwa uti the stora Ålfrer, Klar, Strömmar och
Insiöar, ther the af ålder warit och ännu innehafwas, antin-
gen the för Kronans egen räkning nyttjas, Kronans Ambets-
män på Lön, wiße allmänne Wärl til understöd, eller ock til
enskilda Personer på betingad tid och wilkor uplåtna blifwit,
jemte alle the Fiske Lågenheter, som Kronan efter Laga Rät-
tegång ifrån orättmätiga innehafware återwinna kan.

Fiskar någon utan Konungens Befallningshafwandes lof
i the Fiske-wattn, som Kongl. Maj:t enskilt förbehållne äro,
pligte Femtio Dal. Silf:mynt och förwärke thet han fiskat,
efter 18. Cap. 1. §. Byggn. Balk.

Wid Kronans Fischen, enskille personer til nyttjande up-
låtna, ware i slitt fall Bot, som uti 4. §. här nedan före
stadgas.

Äro wiße Fiskeflag i Strömmar Kronan uttryckeligen för-
behållne, förblifwer thet therwid; men therföre må Kronofisken
icke hindra Strandägare, at i samma wattn annat fiske nyttja.

§. 2.

Allmänna Kronofisken äro the Lågenheter wid Krono Allmänningar och Parker, Holmar och Recognitions Skogar som Kronan enskilt sig icke förbehållit.

Alla som inuom Håradet eller Soeknen bygga och bo, njute med Konungens Befallningshafwandes tilstånd, frihet at ther fiska och Bodar upfatta, emot then årliga afgift til Kronan, som han skålig pröfwar; äro Hemman på slike Krono Lågenheter belågne, njute the icke thes mindre, til thes delning för sig gått, fritt fiske. Then sig wid sådane Fiske Lågenheter nedsätta wil, at fiske jemte upodling idka, anmåle sig hos Konungens Befallningshafwande, och erhålle Byggnings plats, som Lågenheten medgifwer, hwarefter thes årliga Afgift lämpas, sedan frihets åren til ånda lupit. Ifrån allmänt nyttjande undantagas dock the fiske-wattn, som Kronan til enskire uplått, emot någon afgift och tunga.

Fiskar någor utan lof och rättighet wid these Krono Lågenheter, böte hwar gång Fem Dal. Silf:mynt, och miste thet han fiskat.

§. 3.

För Allmännings Fissen förklarad alle fiske-wattn, som ligga uppå eller sötta in til Hårads, Soekne- eller By-Allmänningar.

Alla the, som til sådane Allmänningar rättighet hafwa, åga the lof at fiska, och måge the närmare boende ej therifrån utstånga the fiermare.

Utom the flåstes samtycke bör ingen, som icke rättighet åger, få the annat fiske idka, än hwad om krol fisket här nedanföre stadgadt finnes.

Åker och Ång wid Stranden ware dock fria för intrång, tå annan Lågenhet gifwes, at komma til fiske wattnet; i annat fall skal alt lidande efter Mätismanna ordont ersättas.

Then utom rätt eller lof fiskar å Allmänningar, pligte enligt Byggn. Balk. 18. Cap, 4. §.

§. 4.

§. 4.
Alla Fiske-wattn innom enskiltte Trälse- Skatte- och Kro-
no- Hemmans Rå och Rör, eller innom Städernes Donerade
Fjord belågne, eller til theras ågor hörande, nyttie Strand-
och Fjord-ågare, utan andras intrång.

Then efter Dombref, Privilegier, eller annan laglig rät-
tighet fiskewattn åger, niute thet, oaktadt thet samma til
andras Land stöter.

Fiskar någor utan lof i annars enskiltte fiskewattn, böte
Tre Dal. Silf-mynt; Sker thet med Not eller i Fiske- lek,
ligge i tweböte, och hafwe förwärfkat hwad han fiska.

Then Fiske-wattn åger, får saklöst taga af förbrutaren
thess Båt och Fiske-redskap, til wedermåle, och behålla, til thes
han rätt för sig bjuder.

Drager någor wattn och Fiske til sig, genom nya Skyr-
dars eller Stänkars graswande, utur thes förra djup, an-
nan til wärckelig skada, böte Tre Dal. Silf-mynt, fylle ska-
dan, och lägge alt åter, som thet förr varit.

§. 5.
Kungs Åder skal, thet hon af ålder varit, i thet djup och
then Arm eller Åder, hwarest all slags Fisk upstiga kan, til
en tredjedel af wattnet, uti hwarje Ålf, Ström, Å eller
Sund, alla tider på året hållas öpen och fri ifrån all släng-
sel, antingen Strömmen genast löper uti Hastwet eller på wä-
gen infaller uti Insiöar eller andra Strömmar.

Likaledes underhålles hälften mindre öpning på the stäl-
len, thet af ålder bewisligen Kungs Ådra varit, så wida nå-
got Fiske ofwansföre belågne Hemmans ågor dymedelst skada
förorsakar.

Härifrån undantagas sådane Priviligerade Wattwärf och
Fisken, som ifrån urminnes tider någon särskilt rättighet ågt;
Åfwenwål få the öfwerst mot Lappland, samt Ryksa och Norr-
ska Gräntforne belågne Fiske-ställen med så grofmaskade Lar-
nät öfwerstångas, at annan fisk kan genomgå, dock at Farled
ej hindrad blifwer.

Alla

Alla Dammar böra förses med nödige bottin-luckor, för then upp- och nedgående fisken.

§. 6.

Tå Fiske idkaren för hvariehanda hinder icke kan inrätta Fiske bragder å båda sidor om Kungs Ådra i Ström, Å eller Sund, åge han frihet, at til Fiske byggnad intaga then ena hälften, och then andra som Kungs Åder öppen hålla, om fisken therigenom lika beqvämt framkomma kan, och Farled ej gjöres osäker.

Uti små wattudrag, hwarest oswanboende ej lida i sin rätt, eller farled ej underhållas kan, må allenast Nödt och Wår Fiskens upp- och nedgång genom tjenlig öpning befrämjas.

§. 7.

Uti Ström-lägenheter, ther Wattuwärk redan inrättade äro, eller framdeles til nyttige behof inrättas kunna, bör ågaren eller thes innehafware ej hindras, ther så oundwifeliggen tarfwas, at anlägga Byggnader öfwer Kungs Ådran, dock med sådane wilkor och then inrättning, at flott- eller farled utan betalning öppen hålles, när någon them behöfwer nyttja, samt at Fiskens upp- och nedgång icke igenstånges.

I mindre Wattudrag, ther något angelägit Wårk drifwes, som i strång torfa nödwändigt betarfwar alt wattnet til sin drift, tillåtes i lik händelse ådrans igenstångande hel och hållen.

§. 8.

Eho sig fördristar wid Kronans enskilda Allmanning eller andra Fisker Kungs Åder stänga, ther hon enligt 5. §. i thetta Capitlet wara bör, pligte dubbelt af hwad Lagen i Byggn. Balk. 17. Capit. 4. §. stadgar. För mindre Ådras stängande, ware bot hälften mindre.

För then, som beträdes Kungs Ådra, eller någon här ofwannämde mindre ådra, annan gång hafwa stängt eller åtvårkat, ware Böterne fördubblade, tage och then, som åwårkan gjordt, genast stängsel och redskap up, så han therom påmint warder

warder, gör han thet ej, wårkställe thet närmaste Krono-Be-
tjent på then brotsligas kostnad, och thet wid tjenstens förlust.

§. 9.

Som upgrundningar och Sandbankar uti större och min-
dre Sund, Strömmar och Äar, men i synnerhet wid theras
utlopp ganska mycket hindra Båtsfart och Fiskens upgång utur
Hafwet och stora Sjöar, så böra alla, som i Fisket thestää-
des och ofwansföre i samma Älf eller Ström delägande äro,
efter hvars och ens Lott och förmon theraf, sig förena, at
samsält wid lägsta watten i thet möjligaste upgräfwa, upmüd-
dra, eller på annat sätt så hielpa slite utlopp, at Strömstrå-
ken och Bankarne widare utståra kan, til beqwämlighet både
för Fiske och Båtled: Älleggandes Konungens Befallnings-
hafswande, at ther sådan renöning tarstwas, om wårkställighe-
ten föranskalta.

Fördärswar någon, eller med Sten och Grus fyller then
ädra, som til Båtled, wattenets fällande eller Fiskens upgång,
på Kronans eller Landets kostnad uprensad är, pligte Tug-
Dal. Silf-mynt, och satte altsammans i sitt förra stik.

§. 10.

Jord ägare ware skyldige, wid Tio Dal. Silf-mynts wite,
at tilse, thet icke något, som förorsakar dämning eller upgrund-
ning, såsom Sägspån, Stockar, Kasse, Lax eller Pategårdar,
blifwa i wattenet eller wid Älfs-bräddarne så nära liggande,
at the med Wårflod kunna bortstyta; Swarföre äfwen Pål-
ningar och Trädwirke, med mera, som wid Fiske bragder nyt-
tjas och icke såsom ständige Wårk äro at anse, efter Fisketi-
dens slut böra af Fiske-idkare wid ofwannämde wite utur watt-
net tagas, så Rotdrögter och samsälte Fisken theraf skadas:
Äfwen som alle Sägwärks ägare skola wid förlust af sin in-
rättning wara förbundne, at hålla kistor, hwaruti Sägspån
kan falla och samlas, utan at then samma må komma i wattenet.

Wid samma wite, bör hwarje Jordägare förpligtas, alla
lutande och kullfallna Träd in wid större Ström- och Älfs
bräddar afhugga och borttaga.

Ⓒ

The

The så kallade Risssegel å Båtar och Ekstockar, såsom och
Trån, ris och bråte, som ifrån Angarne rödjas, ware wid li-
ka wite förbudne at i wattnet fastas eller nedsänkas.

§. 11.

Utän för Strömmars, Mars och Sunds utlopp i Sjöar,
bör ingen hemligen eller uppenbarligen så lägga Nät och Fiske-
redskap, at Fisken therigenom hindras i thes fria uppgång, i
synnerhet i diupaste wattnet, och thet wid lika Bot, som för
Kungs Ådrans stängande utsatt är.

§. 12.

Til Innsjö och Ström Fiskets theso bättre wård, äligger
Befallningshafwande och Domare, hwar uti sin ort, at ige-
nom tjenlige föreställningar förmå Strand- och delägare af
samfält Fiske, thet thet sig gjöra låter, fiske- wattn fins emel-
lan skifta.

§. 13.

At hugga eller swedia bort sådane Skogsbackar och Lun-
dar, som med sin skugga witterligen gjordt Braxen eller an-
nat Fiskestånd nytta, ware förbudt, wid dubbel pligt för
hwart träd, stort eller litet, emot hwad Skogs-Ordnungen
stadgar om förbuden Park, ehwad thet är å egne eller Bo-
ställes ågor.

§. 14.

Konungens Befallningshafwande i hwarie Län äligge, ge-
nom allmän Kundgörelse förmå Ford- Strand- och delägare
af samfälte Fiskerier, i större och mindre Innsjöar och Ström-
mar, at sielfwe sammantråda, öfwerlägga och sig förena om
sådane Fiskesätt, Redskap, Garn och Bragder, som the efter
omständigheterna af hwarie fiske finna bäst och lämpeligast wara
til ynglets befredande och förekommande af thes för tidiga ut-
ödande.

Hwarie delägare äge thesutom rättighet i förenämde af-
figter hos wederbörande åska slift sammantråde, om Whamän-
nen sådant wågra, gånge sedan samfält öfwerläggning för sig,
samt komme the sliftes beslut, som äro för ändamålets win-
nande

nande hugade, at af Dommaren skrifteligen stadfästas, och gälle til theß något bättre sätt af them kan widtagas och nytterligare fastställas.

Then emot sådan öfwerenskommelse bryter, pligte som delägare uti föreningen utstaka.

§. 15.

På thet Lax och Drads Afvelen, som Wärtiden i April och Höstetiden i September och October Månader åter söker Strömmarne utföre til Hafwet eller stora Sjöar, icke hädan-efter må under wägen uti Alle-kistor och Gårdar, wid Qwarnar och Laxfiskan fångas; Så skola delägare af Strömfiske i hwarje Landsort sammantråda, och först noga utröna tiden, Höst och Wår, enär sligt yngel släketals går utföre, samt therefter i Krono-Betsentes närvaro wid Ringet låta stadfästa och allmänt kundgöra the tider på året, under hwilka, alla All-kistor och Gårdar samt sina Mierdar, Garn och Fiskeredskap skola för ofwannämde Lax yngels friare nedgång aldeles wara tillslutne, eller uptagne och å Strand lagde, wid Siugu Dal. Silf:mynts wite för then, som sådant försummar.

Med lika sorgfällighet skal ock all annan Fiske yngels för tidiga fångande förekommas, och tåta Mierdar samt Bragder, wid samma wite, Höste-tiden, tå then sig ut för Sund, Allwer och Bäckar begifwer, wara förbudne.

§. 16.

Fordägare wara skyldige, wid Femtio Dal. Silf:mynts wite, at, enligt Wår Nådige Förordning, af then 20 Martii 1751, Wintertiden, när stark frost eller mycken Snö infaller, wakar och öpningar uppå isen uphugga, och them öpne hålla å the Innsjöar, större eller mindre, hwarest täppning kan öfverja Fischen.

Nämde-och Fierdingsmän hafwe hwar i sin tract, efter skedd fördelning af Krono-Betsente, häröfwer inseende, och stånde til ansvar, om sådant försummas; Ther Alder- man i By finnes, blir thet hans skyldighet, at sådant efterse, wid samma ansvar för honom, som förut nämndt är.

§. 17.

Til befordran af Fiske-dammar anläggande, ther lägenheter gifwas, i synnerhet för Karp, Asp, Ruder och Id, skal thet åligga Landshöfdingen i hwarje Län, ther förut sådane inrättningar saknas, at genom föreställningar söka förnä en eller flere Inwånare, efter som lägenheten medgifwer, til efterdöme för andra, inrätta Fiske-dammar, Karp och andre Fiske sorter theruti sätta, samt theraf lemna Stam til Afswel för them, som widare finna nytta af slike inrättningar; Wiljandes Kongl. Maj:t anse en och hwar, som med sådane Fiske-Dammar göra början, samt Karp, Asp, Ruder eller Id wärkeligen theruti sätta och til utspridande underhålla, med lika Nåd som andra, hwilka om nyttiga upodlingar sig winlägga.

Then Fiske-Dammar egentwilligt förderfwar eller therutur olofligen tager Fisk, mer eller mindre, böte dubbelt emot hwad för wäldswärkan och stöld i allmänhet stadgat är.

Thet alle, som wederbör, hafwe sig hörsammeligen at efterrätta. Til yttermera wisso hafwe Wi thetta med Egen Hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta lätt. Stockholm i Nåd-Cammaren then 14. November 1766.

ADOLPH FRIEDRICH.

(L. S.)

Job. von Heland.

www.books2ebooks.eu